



ANHTA STD RAPORU 03

ETKİN LABORATUVAR KULLANIMI

Ankara Numune Eğitim ve Araştırma Hastanesi
Sağlık Teknolojileri Değerlendirme Birimi
Mayıs 2014



www.anh.gov.tr

KURULUŞ 1881

© Bu raporun tüm hakları Ankara Numune Eğitim ve Araştırma Hastanesi Sağlık Teknolojileri Değerlendirme Birimi'ne aittir. Raporu, kaynak ve telif sahibini uygun şekilde tanımak koşuluyla, rapor metninin içeriğini kopyalayabilir, indirebilir veya yazdırabilirsiniz. Kamusal ve ticari kullanıma ve çeviri haklarına yönelik tüm talepler info@anhhta.org adresine iletilmelidir.

Üyeliklerimiz:

- HTAi Kurumsal Üye
(Health Technology Assessment International)
(www.htai.org)
- INAHTA Onursal Üye
(International Network of Agencies for Health Technology Assessment) (www.inahta.org)



INAHTA



AdHopHTA

Adopting Hospital Based
Health Technology Assessment

HTA in and for hospitals

"Hastane Tabanlı Sağlık Teknolojileri Değerlendirmenin Avrupa'da Benimsenmesi Projesi" Partneri

Ankara Numune Sağlık Teknolojileri Değerlendirme Birimi

Ankara Numune Health Technology Assessment Unit



ANHTA
Ankara Numune Sağlık Teknolojileri Değerlendirme Birimi
Ankara Numune Health Technology Assessment Unit

Adres : Ülkü Mahallesi, Talatpaşa Bulvarı, No: 5
06100 Altındağ - Ankara - Türkiye

Tel : +90 312 508 45 38 Faks : +90 312 508 49 06

E-posta : info@anhhta.org Web : www.anhhta.org

ETKİN LABORATUVAR KULLANIMI

Yazarlar

Prof. Dr. Fatma Meriç Yılmaz, Doç. Dr. Rabia Kahveci,
Prof. Dr. Nurullah Zengin

Proje Koordinatörü

Prof. Dr. Fatma Meriç Yılmaz

Proje Ekibi

Doç. Dr. Altan Aksoy	Doç. Dr. Başol Canbakan
Doç. Dr. Rabia Kahveci	Doç. Dr. Tanju Tütüncü
Opr. Dr. Tezcan Akın	Uzm. Dr. Fevzi Yılmaz
Atilla Dursun	

2014 ANHTA Ekibi

Başkan

Doç. Dr. Rabia Kahveci

Üyeler

Prof. Dr. Fatma Meriç Yılmaz	Uzm. Mehmet Ziya Kelat
Doç. Dr. Tanju Tütüncü	Uzm. Ersin Gülcü
Dr. Ercan Bal	Uzm. Hemş. Emine Özer
Uzm. Dr. Dilek Kanyılmaz	Uzm. Osman Bahçekapılı
Uzm. Dr. Erdem Gürkaş	Ecz. Nigar Polat

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	5
I. YÖNETİCİ ÖZETİ	6
II. GİRİŞ.....	7
III. AMAÇ.....	8
IV. YÖNTEM.....	8
V. ETKİN LABORATUVAR KULLANIMI İÇİN LİTERATÜR DERLEMESİ.....	10
VI. HASTANEMİZDEKİ LABORATUVAR KULLANIM ALİŞKANLIKLARININ ANALİZİ.....	13
VII. EKONOMİK ETKİ DEĞERLENDİRMESİ.....	21
VIII. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	25
IX. KAYNAKLAR.....	26

ÖNSÖZ

Ankara Numune Eğitim ve Araştırma Hastanesi (ANEAH), teknolojilere ilişkin yatırım yapma ve yatırım geri çekme kararlarında yapılandırılmış bir program dahilinde “Sağlık Teknolojileri Değerlendirme (STD)” metodunu kullanan Türkiye’deki ilk hastanedir.

Hastanemiz “Akılcı Human Albumin Kullanımı” projesi ile başlattığı hastanedeki mevcut teknolojilerin daha verimli kullanılması çalışmalarına hız kesmeden devam etmektedir. Hastane tabanlı STD alanında öncü olan hastanemiz bu projenin hemen akabinde “Etkin Laboratuvar Kullanımı Projesi” ile mevcut teknolojilerin akılcı kullanımını değerlendirmeye devam etmiştir. T.C. Sağlık Bakanlığı Türkiye Kamu Hastaneleri Kurumu’nun laboratuvar tüketimlerinin takip ve analiz edilmesini isteyen genelgesini takiben başlayan “Etkin Laboratuvar Kullanımı Projesi” hastanedeki mevcut teknolojilerin akılcı kullanımı amacı taşıdığından STD ekibi tarafından yatırım geri çekme kararları ile akılcı teknoloji kullanımı bağlamında değerlendirilmiştir.

Laboratuvar tetkikleri tüm hastanelerin harcamalarında önemli bir yer tutmaktadır. Laboratuvar doğru kullanıldığında hasta tanı ve tedavisine anlamlı katkı sağlarken, gereksiz tetkiklerin fazla miktarda istenmesi; maliyet artışının yanında hasta için de ek incelemeler ile zaman kaybı, konforunun bozulması gibi dezavantajlara yol açabilmektedir. Yürütülen “Etkin Laboratuvar Kullanım Projesi” ile akılcı ve kanıta dayalı laboratuvar kullanımının teşviki, gereksiz istemlerin azaltılması amaçlanmış ve oluşturulan multidisipliner ekip ile hastanede tetkik isteminin dinamikleri kavranarak belirtilen amaca ulaşmak için uygun stratejilerin saptanması hedeflenmiştir. Mevcut proje ile laboratuvar istemlerinin kanıta dayalı istenmesi yönünde belirgin bir etki elde edilmiştir.

Prof. Dr. Nurullah ZENGİN
Hastane Yöneticisi

I. YÖNETİCİ ÖZETİ

Giriş: Ankara Numune Eğitim ve Araştırma Hastanesi (ANEAH), teknoloji-
lere ilişkin yatırım yapma ve yatırım geri çekme kararlarında yapılandırılmış
bir program dahilinde “Sağlık Teknolojileri Değerlendirme (STD)” metodu-
nu kullanan Türkiye’deki ilk hastanedir.

T.C. Sağlık Bakanlığı Türkiye Kamu Hastaneleri Kurumu’nun laboratuvar tü-
ketimlerinin takip ve analiz edilmesini isteyen genelgesini takiben ANHTA
Ekibi koordinatörlüğünde “Etkin Laboratuvar Kullanımı Projesi” başlatılmış-
tır. Ankara Numune Eğitim ve Araştırma Hastanesi yıllık laboratuvar giderleri
dokuz milyon TL dolaylarında olup, proje kapsamında laboratuvarların daha
bilinçli kullanımının yaygınlaştırılması, bu amaçla güncel bilimsel verilerin
taranarak klinisyenler ve laboratuvar işbirliğinde tartışılması, yol planının be-
lirlenerek uygulamaya alınması amaçlanmıştır.

Mevcut rapor, “Etkin Laboratuvar Kullanımı Projesi” dahilinde yapılan çalış-
maları, ilgili literatür derlemesini ve bir yıllık ekonomik etki değerlendirme-
sini içermektedir.

Yöntem: Proje kapsamında ilk olarak “Etkin Laboratuvar Kullanım Kom-
itesi” oluşturuldu ve STD birimi ile ortaklaşa alınan kararlarla müdahaleler
gerçekleştirildi. İlk hedef, “Hastane içi Farkındalığın Arttırılması ve Mevcut
Durumun Tespiti” olarak belirlendi. Hastane özelinde Klinik Eğitim ve İda-
ri Sorumluları ile Klinik Temsilcileri davet edilerek bir farkındalık toplantısı
düzenlendi ve kliniklerin kendi tüketimlerini takip edebilmeleri amacıyla
her ay düzenli olarak her klinikte hasta başına istenen test sayısı ve toplam
laboratuvar maliyetleri bir rapor halinde gönderildi. Mevcut durumun tespiti
amacıyla bir kullanım analizi yapılarak kullanım sırasında sık yapılan hatalar
ve kullanım alışkanlıkları tespit edildi. Yapılan analizde, klinisyenlerin tetkik
istemini kolaylaştırmak için kendilerine özel çok sayıda panel oluşturduğu,
klor, LDH, TORCH paneli, folik asit gibi bir çok testte sadece el alışkanlığı ile
bilinçsiz istem yapıldığı gözlemlendi. İkinci aşamada “Kanıtı dayalı laboratuvar
uygulamalarının araştırılması ve hastanemize yönelik olası uygulamaların
tespiti” hedeflendi. Literatür taraması ile hastanemiz özelinde alınabilecek
önlemler sıralandı ve ekip üyeleri ile tartışılarak en uygun müdahale yo-
lunun belirlenmesi amaçlandı. İlk olarak klinisyenlerin panel oluşturması

ve istemlerin bu paneller yolu ile toplu yapılması engellendi. Daha sonra, yalnızca el alışkanlığı ile istendiği tespit edilen testlerin istem sayfasında ayrı bir sekmeye taşınması gerçekleştirildi. Bir haftadan daha sık istenen testlerde istem ekranında uyarı notu çıkması sağlandı. 1 Mart 2013 tarihi itibarıyla panellerin kaldırılması ve tetkiklerin basamaklandırılması işlemi devreye alındı. Üçüncü aşamada her ay kliniğe özel raporların gönderilmesi devam edecek şekilde müdahalenin etkisi takip edildi ve bir yılın sonunda ekonomik etki değerlendirmesi gerçekleştirildi.

Ekonomik Etki Değerlendirmesi: Müdahale edilen testlerde %12,6 ila %85,0 oranında azalma gözlemlendi. Müdahale ile ANEAH laboratuvar maliyetlerinde bir yıl için 780.897 TL tasarruf edildiği hesaplandı.

Sonuç: Ankara Numune Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde multidisipliner bir ekip tarafından laboratuvar istemlerinin kanıta dayalı istenmesi yönünde yapılan farkındalık çalışmaları, bilgilendirme ve istem panellerindeki düzenlemeler ile bir yıl içinde belirgin bir etki elde edilmiştir. Bu temel çalışmaların benzer nitelikteki tüm hastanelerde uygulanabileceği düşünülmektedir.